

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้
สาเกีเราะาะ แยนนา เบ็ญฮารุน และ ศรียา บิลแสละ

ภายใต้

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมในภาคใต้ของประเทศไทย
Southern Thailand Empowerment and Participation (STEP) Project

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้
News Coverage on Feminist in the Southernmost Provinces

ชื่อผู้วิจัย สากิเราะ แยน่า เบ็ญฮารูน, M.A. (Communication)
ศรียา บิลแลละ, Ph.D. (Computer Science)
คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
โทรศัพท์/โทรสาร : 0-7334-9692

ภายใต้

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมในภาคใต้ของประเทศไทย
(Southern Thailand Empowerment and Participation (STEP) Project)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในประเด็นเกี่ยวกับสตรีในสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) เพื่อศึกษาประเด็นที่ไม่เป็นข่าวหรือขาดหายไปจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสตรีในสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (3) เพื่อจัดระดับคุณค่าของข่าว (News Value) ในประเด็นเกี่ยวกับสตรีในสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์ประเด็นข่าวเกี่ยวกับสตรีในสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นำเสนอในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวันระดับชาติ 2 ฉบับคือ มติชนและไทยรัฐ ในช่วงปี 2547 – 2548 และช่วงปี 2552 – 2553 จำนวน 1,095 ชิ้นข่าว จากนั้นใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก 12 คนคือนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น และสตรีที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) จำนวน 4 กลุ่มด้วยกัน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น สตรีที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ และเยาวชนในพื้นที่ เพื่อรวบรวมประเด็นข่าวเกี่ยวกับสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีคุณค่าของความเป็นข่าว แต่ไม่ปรากฏในการรายงานข่าวของสื่อมวลชน

ผลการวิจัยเชิงปริมาณชี้ให้เห็นว่า ข่าวเกี่ยวกับสตรีในสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นำเสนอมีน้อยมากคือ นำเสนอเพียง 62 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 5.66 ของจำนวนข่าวทั้งหมด 1,095 ข่าว โดยเป็นข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน 21 ข่าว จากข่าวจำนวน 547 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.80 ในขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสตรีในสถานการณ์ความไม่สงบจำนวน 41 ข่าว จากข่าวทั้งหมด 548 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.50 สำหรับประเด็นข่าวเกี่ยวกับสตรีที่นำเสนอมากที่สุดคือ ข่าวผลกระทบและความเดือดร้อนที่ประชาชนในพื้นที่ได้รับ รองลงมาคือ ข่าวนโยบายและการแก้ปัญหาของรัฐ สตรีที่ปรากฏในข่าวเป็นประชาชนทั่วไปและเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคือ เป็นผู้ถูกรังแก คิดเป็นร้อยละ 79.03 นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า

การได้รับความช่วยเหลือของผู้ถูกระทำที่ปรากฏในข่าวมีน้อยมาก สตรีที่ได้รับเงินทุนสนับสนุนหรือเงินเยียวยา มีเพียงร้อยละ 8.06 ของบุคคลที่ปรากฏในข่าวที่เป็นสตรี และประเด็นข่าวเกี่ยวกับการได้รับการเยียวยาจิตใจมี 1 ข่าวเท่านั้น โดยประเด็นข่าวเกี่ยวกับสตรีที่ไม่ปรากฏในข่าวหน้า 1 มีหลายประเด็นด้วยกันคือ การศึกษา เศรษฐกิจ การสร้างอาชีพ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ เป็นต้น

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ประเด็นข่าวเกี่ยวกับสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่ปรากฏในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนมี 12 ประเด็นด้วยกันคือ (1) ความต่อเนื่องของการแก้ปัญหาและการช่วยเหลือเยียวยาสตรีที่ได้รับผลกระทบ (2) การก้าวข้ามวิกฤตชีวิตของสตรีผู้ถูกระทำ (Passive) มาเป็นผู้กระทำ (Active) (3) นโยบายและการแก้ปัญหาของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อสตรี (4) บทบาทของสตรีที่เปลี่ยนไป (Transformation) (5) การมีส่วนร่วมของสตรีในการคลี่คลายปัญหาความไม่สงบและการสร้างสันติภาพในพื้นที่ (6) ทศนคติของสตรีต่อสถานการณ์ความไม่สงบและทางออกของปัญหา (7) สิทธิและบทบาทสตรีตามบทบัญญัติอิสลาม (8) สิทธิสตรีและความเท่าเทียมกันทางเพศ (9) ผู้หญิงกับการศึกษา (10) สตรีกับบทบาทของแม่ในการสร้างสุขและความอบอุ่นในครอบครัว (11) คุณภาพชีวิตของสตรีและความรุนแรงทางเพศ และ (12) อื่นๆ มี 8 ประเด็น ได้แก่ (1) วิถีชีวิตมุสลิมและสตรีมุสลิม (2) ผู้หญิงทำงาน (3) ผู้หญิงกับบทบาททางสังคม (4) ผู้หญิงกับบทบาทในการเป็นผู้นำกลุ่มอาชีพต่างๆ (5) ผู้หญิงกับบทบาทภรรยาที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของสามี (6) ผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงลูก (7) หญิงมีครรภ์กับการคลอดบุตร และ (8) ผู้หญิงกับสื่อ ส่วนคุณลักษณะของสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ควรปรากฏในการรายงานข่าวของสื่อมวลชน มี 6 คุณลักษณะคือ (1) สตรีที่ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม (2) สตรีที่มีส่วนร่วมในการผลักดันสังคมให้ก้าวหน้า (3) สตรีที่บูรณาการหลักศาสนากับชีวิตประจำวัน (4) สตรีที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม (5) สตรีที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของคนในครอบครัว และ (6) สตรีที่มีการศึกษา

This study is to examine the subjects of news coverage on feminist in the southern unrest, to investigate those unreported, and to look at their newsworthiness. The research uses a combination of quantitative and qualitative methods. First, selected and examined were 1,095 news stories covered during two one-year periods of 2004 to 2005, and 2009 to 2010 in two national newspapers: *Matichon*, representing an elite paper and *Thairath*, a popular one. Second, conducted were in-depth interviews and focus group discussions of groups of academic experts, NGOs staffs, stringers and local news reporters, victims of the on-going unrest, and youths in the area. This is to provide the data on what characteristics of information and stories on feminist that the key informants see worth reporting during the crisis.

Quantitative analysis reveals that the number of news coverage on feminist issues is limited. Out of 1,095 news items, only 62 (5.66%) portray or concern feminist in the unrest area: *Thairath* 41 and *Matichon* 21 respectively. In those related news items, the most found topic is “the effect on people”, followed by “the government policy

and approaches to resolve the problems.” Females reported in the news are found to be both general public and the victims (79.03%). The victims who got compensation from government appeared on the news only 8.06 percent, while healing issues covered only one story. Uncovered topics are, for instance, those on education, economics, occupation, and local people’s daily life.

Qualitative analysis shows that twelve unreported topics on feminists include (1) continuous aids and compensation for female victims, (2) ways to cope with the crisis, (3) government policy and solutions affecting females, (4) transformation of women roles, (5) female participation in resolving problems and in peace-building, (6) women’s attitudes towards the southern unrest and possible ways out, (7) women’s rights and roles in Islam, (8) women rights and gender equality, (9) women and education, (10) women and motherhood, (11) women’s quality life and sexual violence and (12) other issues relating Muslim women and their way of life, working women, women and social roles, women as career leaders, women as wives behind husbands’ success, women as successful mothers, female reproductive issues, and women and the mass media. In addition, should be dressed in the media include issues on (1) women working for social benefits, (2) women’s participation in making a better society, (3) women applying religious knowledge to daily life, (4) women as roles model, (5) women behind family’s success and (6) educated women.